

Saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetusjärjestelmä Forssan kaupungin jätelautakunnan alueella

335/14.06.01/2024

JÄTELK 24.09.2013 § 24

Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n yhteistoiminta-alueita koskevan kunnan vastuulla olevan sako- ja umpikaivolietteen kuljetuksen järjestäminen tarkistetaan uuden jätelain (646/2011) nojalla. Forssan kaupungin jätelautakunnan yhteistoiminta-alueella on käytössä sako- ja umpikaivolietteen jätteenkuljetuksen osalta kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus (vanhassa vuoden 1993 jätelaissa tarkoitettu sopimusperusteinen jätteenkuljetus). Jätelain (646/2011) 149 §:n 4 momentin mukaan kunnan, jossa vuoden 1993 jätelaissa tarkoitettu järjestetty jätteenkuljetus hoidetaan sopimusperusteisena, on tarkasteltava jätteenkuljetuksen järjestämistä uuden lain 37 §:n 1 momentissa säädettyjen edellytysten perusteella.

Jätelain (646/2011) 32 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan kunnan on järjestettävä vakinaisessa asunnossa, vapaa-ajan asunnossa, asuntolassa ja muussa asumisessa syntyvän jätteen, mukaan lukien sako- ja umpikaivolietteen, jätehuolto.

Kunnan järjestämä jätteenkuljetus

Kunnan on huolehdittava, että kunnallisella jätehuoltovastuulla olevan jätteen kuljetus järjestetään kiinteistön haltijan järjestämästä vastaanotto paikasta käsittelyyn. Kunta ei voi siirtää jätelain 32 §:ssä säädettyä järjestämisvastuuta yksityisille kuljetusyrittäjille, vaan vastuu säilyy aina kunnalla, vaikka kuljetus järjestettäisiin kiinteistön haltijan järjestämänä. Kuntavastuulle kuuluvan jätteen jätteenkuljetuksessa on kyse julkisesta välttämättömyyspalvelusta, jonka on toimittava kaikissa oloissa, kaikkina aikoina ja kaikilla alueilla.

Jätelain 36 §:n mukaisena jätteenkuljetuksen ensisijaisena järjestämistapana on kunnan järjestämä jätteenkuljetus. Yleensä kunta sopii tehtävistä järjestelyistä omistamansa yhtiön kanssa. Forssan kaupungin jätelautakunnan yhteistoiminta-alueella kunnan jäteyhtiö on Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy (myöhemmin LHJ). Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa vain kunnan omistama jäteyhtiö tai jätteenkuljettaja, joka toimii kunnan lukuun, saa ottaa jätteen kuljetettavakseen.

Tyhjennyksien muutoksista, laskutuksista ja muista käytännön seikoista asioidaan kunnan jäteyhtiön kanssa. Jätteenkuljetuksen kilpailuttaminen tapahtuu hankintalain mukaisesti.

Jätteitä saa jätelain (646/2011) 29 § pykälän perusteella luovuttaa vain yrittäjille, joilla on jätehuoltorekisteriin hyväksymisen tai merkitsemisen perusteella oikeus ottaa vastaan kyseistä jätettä tai jolla on ympäristönsuojelulain (86/2000) mukainen ympäristölupa tai joka on rekisteröity ympäristönsuojelun tietojärjestelmään. Myös vastaanottaja, jota ei ole rekisteriin hyväksytty tai merkitty ja jolla ei ole ympäristölupaa tai rekisteröintiä, voi toimia lain mukaan jätteen vastaanottajana, jos tällä on riittävä asiantuntemus sekä taloudelliset ja tekniset valmiudet jätehuollon järjestämiseen.

Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus

Jätelakiin on jätetty mahdollisuus järjestää jätteenkuljetus edelleen myös kiinteistönhaltijan järjestämänä jätteenkuljetuksena, jossa kiinteistönhaltijan on itse sovittava jätteidensä kuljettamisesta jonkin alueella toimivan, asian mukaiset luvat omaavan kuljetusyrittäjän kanssa. Kiinteistönhaltijan järjestämä jätteenkuljetus voidaan jätelain 37 §:n 1 momentin mukaisesti valita silloin kun:

- 1) näin järjestetty jätteenkuljetus täyttää 35§:n 2 momentissa säädetyt edellytykset;
- 2) jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle;
- 3) päätöksen vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan.

Jätelakia koskevan hallituksen esityksen (HE 199/2010) mukaan kiinteistönhaltijan järjestämää jätteenkuljetusta koskevan päätösvallan rajaaminen on ollut tarpeen, jotta kunta varmistuu sen vastuulle säädetyin jätteen osalta jätteenkuljetuspalveluiden saatavuudesta, laadukkuudesta ja toimivuudesta myös silloin, kun kuljettajan valinta jätetään ehdotetun pykälän mukaisesti kiinteistönhaltijan päätettäväksi.

Kuljetusjärjestelmäpäätös ja yhteistoiminta-alueen jätelautakunnan toimivalta asiassa

Jätteenkuljetusjärjestelmästä päättää itsenäisesti yhteinen jätehuoltoviranomainen, joka LHJ:n toiminta-alueella on Forssan kaupungin jätelautakunta. Jätelautakunnan päätökset eivät koske yritystoiminnan jätteitä, joiden jätehuollosta ja kuljetusjärjestelyistä vastaavat jätelain (646/2011) mukaisesti toiminnanharjoittajat.

Kunta voi päättää siirtymisestä lietteenkuljetuksen osalta kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen, vaikka edellä mainitut kiinteistönhaltijan järjestämän jätteenkuljetuksen edellytykset täyttyisivät. Kunta voi päättää, että kiinteistönhaltijan järjestämä

jätteenkuljetus koskee lajiltaan tai laadultaan tietyn tyyppistä jätettä ja se voidaan rajata koskemaan joko kokonaista kuntaa tai sen osaa.

Forssan kaupungin jätelautakunnan on jätelain 37 §:n 3 momentin mukaisesti valvottava lain 37.1 §:n edellytysten täyttymistä, mikäli valitaan kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus. Tarvittaessa jätteenkuljetusta koskeva asia on otettava lautakunnan käsittelyyn uudelleen.

Jos päätöksellä siirrytään kiinteistönhaltijan järjestämästä jätteenkuljetuksesta kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen, on siinä määrättävä samalla kiinteistönhaltijan järjestämän jätteenkuljetuksen lakkaamisesta, joka voi tapahtua aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua päätöksen tekemisestä ja viimeistään viiden vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

Kuvaus nykytilanteesta

LHJ:n yhteistoiminta-alueella (Akaa, Forssa, Humppila, Jokioinen, Koski TI, Loimaa, Oripää, Punkalaidun, Pöytyä (Yläneen alue), Sastamala (pois lukien Suodenniemi ja Mouhijärvi), Somero, Tammela, Urjala, Ypäjä) kunnan vastuulla olevan sako- ja umpikaivolietteen jätehuolto hoidetaan tällä hetkellä kiinteistön haltijan järjestämänä jätteenkuljetuksena. Sako- ja umpikaivolietettä tuottavien kiinteistöjen tiedot jakautuvat useille eri tahoille eikä viemäriverkostoon liittymättömistä rakennuksista ei ole olemassa kattavaa rekisteriä. Sakokaivolietteen vastaanottoa ei ole määrätty jätehuoltomääräyksessä, vaan lietettä kuljetetaan moniin eri vastaanottopisteisiin.

Jätevedenpuhdistamoilta saatujen tietojen mukaan jätevedenpuhdistamolle lietettä tuovia lietteenkuljettajia Akaassa on 4, Forssassa 6, Humppilassa 1, Koski TI:ssä 1, Loimaalla 2, Oripäässä 1, Punkalaitumella 2, Sastamalassa 4 ja Somerolla 2. Jokioisten, Pöytyän, Urjalan sekä Ypäjän lietteenkuljettajista ei ole tietoa.

Kuljetusjärjestelmäpäätöstä valmisteltaessa selvitettiin yhteistoiminta-alueella muodostuvan sako- ja umpikaivolietteen määrää, kulkeutumista sekä toiminta-alueen jätevedenpuhdistamoiden kapasiteettia käsitellä sako- ja umpikaivolietettä. Vastausten perusteella pystytään muun muassa päättelemään suuntaa antava arvio puhdistamoille päätyvän sako- ja umpikaivolietteen määrästä. ELY-keskuksen jätehuoltorekisteriin perustuvien tietojen ja LHJ:ltä saatujen yhteystietojen pohjalta toteutetun puhelinkyselyn mukaan toiminta-alueella urakoi 23 sako- ja umpikaivolietteen kuljettajaa. Kysely oli tarpeen toteuttaa, sillä rekisteriin merkittyä lietteenkuljettajien määrää ei voitu pitää todenmukaisena.

Jätevedenpuhdistamoilta tiedusteltiin, voitaisiinko laskennallisesti kaikki kunnan alueella viemäriverkon ulkopuolella syntyneet jätevesilietteet määrällisesti ja puhdistusvaatimusten puitteissa käsitellä kyseessä olevan kunnan jätevedenpuhdistamolla. Kysyttiin

myös, onko lietteen käsittelyssä ja vastaanottamisessa toiminnallisia tai ajallisia rajoitteita. Jätevedenpuhdistamot eivät kokeneet sako- ja umpikaivolietteen käsittelyssä olevan määrällisiä tai ajallisia rajoitteita. Ja osa puhdistamoista ilmoitti, ettei ota vastaan sako- ja umpikaivolietettä. Myöhemmin lähetettiin vielä sähköpostitse jätevedenpuhdistamolle kysymys saapuvan sako- ja umpikaivolietteen määrästä.

Forssan jätevedenpuhdistamolle ohjautuu vastausten mukaan kunnan oman alueen lisäksi lietteitä Tammelan, Jokioisten, Ypäjän ja Humppilan kuntien alueelta. Forssaan on tuotu lietteitä vuoden 2012 aikana yhteensä noin 7000 m³. Sastamalan Vesi ilmoitti LHJ:n toiminta-alueella sijaitsevien Sastamalan jätevedenpuhdistamoiden alueella syntyvän sako- ja umpikaivolietteen määräksi noin 3250 m³, Loimaan Vesi ilmoitti vuonna 2012 vastaanotetuksi määräksi 3000 m³, Urjalan jätevedenpuhdistamo otti vuonna 2012 vastaan 1515 m³ ja Someron Vesi Oy 4778 m³ sako- ja umpikaivolietettä. Tietoa muiden jätevedenpuhdistamoiden vastaanottamasta sako- ja umpikaivolietteen määrästä ei saatu. Saatujen lukujen perusteella voidaan LHJ:n toimialueella arvioida jätevedenpuhdistamoille päätyvän vuodessa noin 27 000 m³ sako- ja umpikaivolietettä. Haja-asutusalueella asuvien ja vapaa-ajan asuntojen määrän perusteella voidaan laskennallisesti karkeasti arvioida kaiken muodostuvan sako- ja umpikaivolietteen määräksi noin 75 000 m³. Tällöin LHJ:n toimialueella noin 64 % sako- ja umpikaivoliettestä ei päätyisi jätevedenpuhdistamoille.

Alueen sako- ja umpikaivolietteen kuljetusyrittäjille lähetettiin 3.9. 2013 kuuden kohdan kysely koskien sako- ja umpikaivolietteen tyhjennyksiä. Kysely lähetettiin sähköpostitse 3.9.2013 23 yhteistoiminta-alueella toimiville kuljetusyrittäjälle. Vastauksia pyydettiin uudelleen 10.9.2013. Lopulta yhteensä kahdeksan kuljetusyrittäjää vastasi kyselyyn.

Kyselyyn vastanneiden yrittäjien mukaan sako- ja umpikaivojen tyhjennyshinnat vaihtelevat 50 eurosta 120 euroon. Tyhjennyksen hintaan kerrottiin vaikuttavan kuljetusmatkan ja lietteen määrän. Jotkut vastanneista yrittäjistä olivat tietoisia sako- ja umpikaivoja tyhjentävistä rekisteröimättömistä kuljetusyrittäjistä. Pyydetäessä arvioimaan kiinteistöjen määrä, jotka eivät tilaa kuljetuspalvelua alueella toimivilta yrittäjiltä, vaihtelivat arviot kymmenistä jopa puoleen kaivojen omistajista.

Kuljetusjärjestelmäpäätöksestä annetut lausunnot

Jätelautakunta on pyytänyt asiaa koskevia lausuntoja kunnilta ja vesilaitoksilta sekä yhteistoiminta-alueella toimivilta kuljetusyrittäjiltä, Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:ltä sekä Hämeen elinkeino-, -liikenne ja ympäristökeskukselta. Koonti saapuneista lausunnoista on liitteenä.

Lausuntoja kunnilta ja vesihuoltolaitoksilta tuli 7 kpl, kuljetusyrittäjiltä 5 kpl ja mielipiteitä 1 kpl. Sekä lausunnot että mielipide olivat kiinteistön haltijan järjestelmän kannalla yhtä lukuun ottamatta.

Pääosin lausunnoissa puolletaan nykyisen kiinteistön haltijan järjestä mää jätteenkuljetusta. Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus koetaan toimivana järjestelmänä, jota ei nähdä tarpeelliseksi muuttaa. Selvitettäessä nykyisen kiinteistönhaltijan järjestämän jätteenkuljetuksen toimivuutta, oli jätehuoltoviranomaisen mahdoton saada tarvittavia tietoja järjestelmän toimivuudesta tai jätelain 37 § 1 momentin edellytysten täyttymisestä. Yhteistoiminta-alueen jätelautakunta jättää kuljetusjärjestelmäpäätöksessään yksittäiselle kunnalle mahdollisuuden asian uudelleen käsittelyyn, mikäli kunta perustellusti osoittaa hakemuksessaan, että jätelain 37 § 1 momentin edellytykset täyttyvät.

Someron Vesihuolto Oy:n lausunto oli ainoa, jossa esitetään siirtymistä kunnan järjestämään sako- ja umpikaivolietteen kuljetukseen. Syynä tähän mainittiin, että kuljettamisesta voitaisiin tällöin tehdä kirjallinen sopimus, jossa sovittaisiin kuljettamisen ehdot. Someron Vesi Oy:ltä saatujen tietojen mukaan jotkut kuljetusyrittäjät eivät käytä lietteen kuljetuksissa jätelain 121 §:n ja jäteasetuksen 24 §:n edellyttämiä siirtoasiakirjoja.

Kuljettajille suunnatun kyselyn lisäksi on päätöksen valmistelun pohjana käytetty Tampereen kaupungin yhdyskuntalautakunnan jätehuoltojaoston teettämää selvitystä sako- ja umpikaivolietteiden kuljetusjärjestelmän nykytilasta Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n toimialueella (Pöyry 2012). Aluetta voidaan maaseudun osalta pitää läheisyydestä ja rakenteellisesta samankaltaisuuden johtuen samantyyppisenä kuin LHJ:n toiminta-alue on.

Tampereen jätehuoltojaoston selvityksessä oli ilmennyt alueella toimivan useita ELY-keskuksen jätehuoltorekisteriin ilmoittautumattomia toimijoita. Rekisteröimättömät toimijat tarjoavat palveluitaan Pirkanmaan jätehuolto Oy:n toiminta-alueella huomattavasti alhaisemmilla hinnoilla kuin rekisteröityneet kuljettajat. LHJ:n toiminta-alueella ei ole suoritettu vastaavaa kattavaa selvitystä. Tilanteen voidaan arvioida olevan LHJ:n toimialueella ainakin osin saman tyyppinen kuin Pirkanmaan jätehuolto Oy:n alueella, jolloin tilanne vääristää kilpailua ja luo eriarvoisuutta yrittäjien välille. Pöyryn selvityksen mukaan noin 68–75 % vuosittain syntyvästä lietteestä arvioitiin päätyvän muualle kuin virallisiin vastaanottoapaikkoihin. Jätevedenpuhdistamoille päätyvän lietteen määrä on tällöin niin pieni, että on aihetta epäillä ettei osa kiinteistöistä kuulu lietekeräyksen piiriin ollenkaan.

Pöyryn selvityksen mukaan tämänhetkinen hinnoittelu vaihtelee sekä kuntien välillä että yksittäisen kunnan sisällä, eikä hintaeroja voida selittää pelkästään luonnollisin perustein. Laskutusperusteet vaihtelevat, eikä asiakkaalle toimitetussa laskussa aina eritellä maksuperusteita, mikä on jätelain 85 §:n mukainen lakisääteinen velvollisuus.

Selvityksessä esille tulleiden seikkojen voidaan arvioida olevan ainakin osin samankaltaisia kuin LHJ:n toimialueella.

Kuljetusjärjestelmän valinta

Jätehuoltoviranomaisella on jätelain 122 §:n mukainen tiedonsaantioikeus tehtäviensä hoitamista varten tarpeellisten tietojen saamisesta. Jätelain 37 §:n 3 momentti velvoittaa 37 § asianmukaiseen seurantaan. Hinnoittelun tasapuolisuutta ja syrjimättömyyttä voidaan seurata, sillä kuljetusyrittäjät ovat jätelain 122 §:n perusteella velvollisia saattamaan mm. hintatietonsa ja hinnoitteluperusteensa jätehuoltoviranomaisen tietoon. Mikäli tiedonsaantioikeus ei toteudu, joudutaan päätös käsittelemään lain mukaan uudelleen.

Nykyinen sako- ja umpikaivolietteen keräysjärjestelmä ei edistä lietteiden jätehuollon toimivuutta eikä tue jätehuollon alueellista kehittämistä, koska nykyisessä järjestelmässä jätelautakunta ei pysty vaikuttamaan kuljetusten toimivuuteen tai lietteiden keräykseen ja loppusijoitukseen. Jätehuollon alueellinen kehittäminen tapahtuu ainoastaan jätehuoltomääräysten avulla. Jätelautakunta tai ympäristönsuojeluviranomainen eivät voi tällä hetkellä saada varmuutta siitä, että kaikki kiinteistöt huolehtivat sako- ja umpikaivolietteen tyhjennyksistä ja lietteiden toimittamisesta asianmukaiseen vastaanottoonpaikkaan.

Kunnan järjestämään sako- ja umpikaivolietteen kuljetusjätteenkuljetusjärjestelmään siirtyminen mahdollistaisi lietteiden nykyistä järjestelmällisemmän käsittelyn ja paremman sekä tehokkaamman etusijajärjestyksen mukaisen hyödyntämisen. Keskitetysti olisi mahdollista luoda yhtenäinen ja tehokas keräysjärjestelmä, joka palvelisi montaa eri tahoa (jätelautakunta, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset, jätevedenpuhdistamot, asiakkaat ja kuljetusyrittäjät). Ympäristönsuojelun kannalta on tärkeää, että kaikki lietteet kerätään, kuljetetaan ja käsitellään niin, että niiden ympäristövaikutukset saadaan minimoitua.

Vaikutukset kotitalouksien asemaan

Kiinteistön haltijan järjestämässä lietteenkuljetuksessa ei kaikille kotitalouksille pystytä varmistamaan yhdenvertaista ja tasapuolista hinnoittelua. Keskitetyssä kunnallisessa mallissa pystytään takaamaan koko toiminta-alueella läpinäkyvät taksan mukaiset laskutusperiaatteet, sillä sako- ja umpikaivolietteen sisällyttäminen jätetaksaan johtaa tasapuoliseen kohteluun kiinteistöjen välillä.

Sako- ja umpikaivojen tyhjennysrytmi ei ole sidoksissa valittavaan kuljetusjärjestelmään, vaan se voidaan päättää erikseen, ja tarvittaessa aluekohtaisesti. Kiinteistökohtaisen sopivan tyhjennysrytmin vakiintuessa kokemuksen myötä sekä ennakoivalla ja oikein mitoitettulla tyhjentämisellä edistetään järjestelmän toimivuutta ja siten myös vähennetään ympäristöhaittoja.

Vaikutukset yritysten toimintaan

Yritysten toimintaan ei kiinteistön haltijan järjestämässä lietteenkuljetuksessa voida juurikaan vaikuttaa. Kuljetusyrittäjien tarjouskilpailut voidaan tarvittaessa suorittaa hankintalainsäädännön mukaisesti avoimina tarjouskilpailuina, joihin kaikki rekisteröidyt kuljetusurakoitsijat voivat ottaa osaa. Urakoitsijahankinnat voidaan myös tarvittaessa hajauttaa ajallisesti, mikä omalta osaltaan vähentää yritysvaikutuksia.

Vaikutukset viranomaisten, kuntien ja kuntien jäteyhtiön toimintaan

Kunnallisessa sako- ja umpikaivolietteen kuljetusjärjestelmässä viranomaisten valvontamahdollisuudet ovat hyvät, kun asiakastiedot siirtyvät urakoitsijoilta suoraan jätehuoltoviranomaisen ylläpitämään lietteenkuljetusrekisteriin. Näin rekisterin tiedot on mahdollista pitää jatkuvasti ajan tasalla, kun asiakas on suoraan yhteydessä rekisterin pitäjään.

Siirtymäajat

Jätelain 149 §:n 4 momentin mukaisesti jätteenkuljetusjärjestelmästä päätettäessä, mikäli siirrytään kiinteistönhaltijan järjestämästä kunnan järjestämään jätteenkuljetusjärjestelmään, on määrättävä kiinteistönhaltijan järjestämän jätteenkuljetuksen lakkaamisesta. Kuljetusjärjestelmän muutos voi tapahtua aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua päätöksen tekemisestä, kuitenkin viimeistään viiden vuoden kuluessa lain voimaantulosta eli 1.5.2017.

Vaikutusmahdollisuuden varaaminen

Jätelautakunta on ennen päätöksen tekemistä varannut kaikille, joiden oloihin päätöksen tekemisellä on huomattava vaikutus, mahdollisuuden saada tietoa ja lausua mielipiteensä asiasta. Vaikutusmahdollisuuksien varaamiseksi niille, joihin asian ratkaisulla voi olla vaikutuksia, tiedotettiin asian vireillä olosta hallintolain 41 §:ssä edellytetyllä tavalla. Alueen sako- ja umpikaivolietteen kuljetusyrittäjille on lähetetty 26.6.2013 kirje vaikutusmahdollisuuden varaamisesta kuljetusjärjestelmää koskevassa päätöksenteossa.

Yhteistoiminta-alueen kunnille ja vesihuoltolaitoksille on lähetetty asiasta lausuntopyyntö 26.6.2013.

Asiaa koskeva lehti-ilmoitus on julkaistu alueen lehdissä seuraavasti:
Loimaan Lehti 25.6.2013

Auranmaan Viikkolehti 25.6.2013

Somero-lehti 25.6.2013

Akaan Seutu 25.6.2013

Alueviesti 26.6.2013

Lausuntoja kunnilta ja vesihuoltolaitoksilta tuli 7 kpl, kuljetusyrittäjiltä 5 kpl ja mielipiteitä 1 kpl. Sekä lausunnot että mielipide olivat kiinteistön haltijan järjestelmän kannalla yhtä lukuun ottamatta.
(AT)

Vs. jätehuoltopäällikkö: Jätelautakunta määrää kiinteistön haltijan järjestämän sako- ja umpikaivolietteen jätteenkuljetuksen päättymään 31.12.2016.

Jätelautakunta päättää, että sako- ja umpikaivolietteen kuljetus toteutetaan 1.1.2017 alkaen kunnan järjestämänä jätteenkuljetuksena ja että sako- ja umpikaivolietteen vastaanottoaikat määritellään uusissa jätehuoltomääräyksissä.

Jätelautakunta varaa yhteistoiminta-alueen kunnalle mahdollisuuden tehdä alueensa osalta vuoden 2014 loppuun mennessä jätelautakunnalle tämän asian uudelleen käsiteltäväksi ottamista koskeva hakemus, jossa kunnan tulee perustellusti osoittaa kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen kunnan alueella täyttävän jätelain 37 §:n 1 momentissa säädetyt edellytykset.

Käsittely: Keskustelun kuluessa jäsen Päivi Pelttari ehdotti, että Forssan alueellisen jätelautakunnan alueella jatketaan sako- ja umpikaivolietteen kuljetuksessa nykyistä kiinteistön haltijan järjestämää jätteenkuljetusta. Jäsen Katja Karisukki ja jäsen Mira Kulmala kannattivat Pelttarin ehdotusta.

Päätettyään keskustelun puheenjohtaja totesi asiasta jouduttavan äänestämään. Puheenjohtajan esityksestä äänestys päätettiin toimittaa kättenostoäänestyksenä. Äänestyksessä esittelijän ehdotuksen kannalla olevat äänestävät JAA ja ne jotka kannattavat Päivi Pelttarin ehdotusta äänestävät EI.

Äänestyksessä kaikki olivat Päivi Pelttarin ehdotuksen kannalla.

Puheenjohtaja totesi jätelautakunnan hyväksyneen Päivi Pelttarin ehdotuksen äänin 12-0.

Päätös: Jätelautakunta hyväksyi Päivi Pelttarin ehdotuksen, että jätelautakunnan alueella jatketaan sako- ja umpikaivolietteen kuljetuksessa nykyistä kiinteistön haltijan järjestämää jätteenkuljetusta.

919/49.499/2013

JATELK § 15

Alueellisen jätelautakunnan alueella yhdyskuntajätteen kuljetus on järjestetty tällä hetkellä kiinteistön haltijan järjestämänä jätteenkuljetuksena. Jätelaki (646/2011) edellyttää, että niissä kunnissa, joissa on voimassa kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus, jätelautakunnan on tarkasteltava, täyttääkö kuljetusjärjestelmä lain asettamat edellytykset. Mikäli edellytykset eivät täyty, on jätelautakunnan päätettävä kunnan järjestämään ja kilpailuttamaan kuljetukseen siirtymisestä. Jätteenkuljetusjärjestelmästä päättäminen kuuluu jätehuoltoviranomaiselle, eli jätelautakunnalle. Päätös asiasta olisi tullut tehdä 30.4.2013 mennessä, mutta lautakunnan myöhäisestä perustamisesta johtuen päätös tehdään vasta nyt.

Kunnan järjestämä ja kilpailuttama jätteenkuljetus on jätelain mukainen perusmalli, jossa kunta kilpailuttaa jätteenkuljetuksen keskitetysti.

Jätteenkuljetus voidaan järjestää myös kiinteistön haltijan järjestämänä jätteenkuljetuksena, jos jätelain jätteenkuljetuksen järjestämiselle asettamat edellytykset täyttyvät. Näin ollen kiinteistönhaltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle tulee uuden jätelain mukaan olla erityisiä perusteluja. Molemmissa järjestelmissä jätteet tulee toimittaa kunnan määräämään vastaanottoaikaan.

Jätelain mukaisena edellytyksenä kiinteistön haltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle on, että tarjolla on jätteen kuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin, jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle ja että päätöksen vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan.

Jätelain edellytysten täyttymisestä ja kuljetusjärjestelmän toimivuudesta on laadittu selvitys. Asiassa saatujen tietojen perusteella on todettava, että kaikilta osin jätelaissa kiinteistön haltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle asetetut edellytykset eivät täyty. Tämän vuoksi esityksenä on kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen siirtyminen määräajan jälkeen.

Kuljetusjärjestelmäselvitys sekä kuulutus asian vireillä olosta ja vaikuttamismahdollisuuksista pidettiin nähtävillä Säkylän kunnan internet-sivuilla ja jätelautakunnan osakaskuntien ilmoitustauluilla 29.10.-18.11.2013. Asian vireilläolosta ilmoitettiin myös kuulutuksella, joka julkaistiin 29.10.2013 Alasatakunnassa, Lauttakylä-lehdessä ja Satakunnan Kansassa.

Jätelautakunnan osakaskunnilta, kuntien ympäristönsuojeluviranomaisilta, Varsinais-Suomen ELV-keskukselta sekä jätehuolto-yhtiö Satakierto Oy:ltä pyydettiin lausuntoa asiasta. Lisäksi jätelautakunnan toimialueella toimiville jätteenkuljetusyrittäjille ilmoitettiin kirjeitse mahdollisuudesta mielipiteen esittämiseen. Myös kuntalaisille ja muille asianosaisille varattiin mahdollisuus lausua mielipiteensä asiasta.

Määräaikaan mennessä asiasta jätettiin neljä (4) lausuntoa ja 30 mielipidettä. Lausuntoa antoivat kunnat ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ja mielipiteensä toivat ilmi sekä kuljetusyrittäjät että erilaiset etujärjestöt. Lisäksi yksityiset kuntalaiset ovat esittäneet mielipiteitensä asiasta. Saapuneet lausunnot ja mielipiteet on esitetty liitteenä. Alla on esitetty saapuneiden lausuntojen ja mielipiteiden asiasisällöt tiivistettynä. Annetut lausunnot ja mielipiteet eivät sido jätehuoltoviranomaista, mutta se ottaa niiden lakiperusteiset asiasisällöt huomioon siltä osin kuin niissä on esitetty perusteltuja näkemyksiä.

Mikäli jätelautakunta päättää jatkaa kiinteistön haltijan järjestämää jätteenkuljetusta, sen tulee perustella päätöksensä lain edellyttämällä tavalla.

Kolmessa lausunnossa on esitetty, että nykyinen järjestelmä on tarkoituksenmukaisin. Yhdessä lausunnossa ei ole otettu kantaa kummankaan järjestelmän puolesta, vaan on esitetty näkökantoja puolesta ja vastaan. Siltä osin kuin perustelut on esitetty, on kiinteistön haltijan järjestämää kuljetusta puollettu, sillä asiakas saa itse valita haluamansa palveluyrityksen, asiakkaat ovat palveluun tyytyväisiä ja järjestelmä on asiakkaan kannalta joustava. Lisäksi lausunnoissa on huolehdittu pienten yritysten toimintaedellytyksistä kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa.

Suurimmassa osassa annetuista mielipiteistä kunnan järjestämää jätteenkuljetusta on vastustettu tai siihen on suhtauduttu varauksella. Perusteena nykyisen järjestelmän jatkumiselle on esitetty, että yritykset tarjoavat palvelujaan kattavasti, hoitavat tyhjennykset ammattitaidolla ja asiakkaat ovat palveluun tyytyväisiä. Nykyjärjestelmässä asiakkaille tarjottava palvelu on joustavaa, minkä ei ole katsottu olevan mahdollista kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa. Mielipiteissä on tuotu esille, että paikalliset yritykset tuntevat parhaiten kiinteistöjen olot, kun taas kilpailutuksen myötä mahdollisen uuden urakoitsijan tulisi opetella kiinteistöjen olosuhteet.

Mielipiteissä esiintyy pelkoa, että kunnan järjestämä jätteenkuljetus johtaisi vain suurten yritysten menestymiseen kilpailussa ja paikallisten yritysten lopettamiseen. Lisäksi on katsottu, että työntekijöiden asema on parempi nykyjärjestelmässä kuin kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa. Hinnoista on esitetty, että eri kuljetusjärjestelmissä ei ole suuria eroja hinnoissa ja pelkona on hintojen kohoaminen järjestelmää vaihdettaessa. Mielipiteissä on esitetty, että molemmissa kuljetusjärjestelmissä on noudatettava samoja velvoitteita ympäristöön ja valvontaan liittyen.

Saapuneet lausunnot:

Eura

Euran tekninen lautakunta 13.11.2013 § 101

Ehdotus: Tekninen lautakunta toteaa lausuntonaan jätelautakunnalle, että jätteenkuljetusjärjestelmäksi valitaan järjestelmä, jossa kunta vastaa jätteenkuljetuksen järjestämisestä ja kilpailuttamisesta. Tekninen lautakunta pitää tärkeänä, että jätelautakunta valmistelee päätöksen jätteenkuljetusjärjestelmästä siten, että varmistetaan jätteenkuljetuksen kohtuullinen hintataso ja järjestelmän toimivuus. Lisäksi on huolehdittava siitä, että kaiken kokoisilla yrityksillä on mahdollisuus osallistua kilpailutukseen. Erityisesti pitää kiinnittää huomiota kilpailutettavien alueiden

laajuuteen ja hinnan lisäksi eri laatutekijöiden käyttämiseen hankinnassa.

Päätös: Suoritettussa äänestyksessä esittelijän tekemä ehdotus ei saanut yhtään ääntä (0) ja tehty vastaehdotus sai 9 ääntä. Tekninen lautakunta päätti antaa yksimielisesti lausuntonaan, että jätteenkuljetusjärjestelmäksi valittaisiin vaihtoehto kiinteistön haltijan järjestämänä jätteenkuljetuksena.

Huittinen

Huittisten tekninen lautakunta 19.11.2013 § 210

Ehdotus: Tekninen lautakunta pitää tärkeänä, että jätelautakunta valmistele päätöksen jätteenkuljetusjärjestelmästä siten, että varmistetaan jätteenkuljetuksen kohtuullinen hintataso ja järjestelmän toimivuus. Käytännössä yksittäisten asukkaiden on hankala kilpailuttaa jätteenkuljetuspalveluja, koska monilla alueilla ei ole useita palveluntarjoajia. Teknisen lautakunnan näkemyksen mukaan jätehuollon toimivuuden kannalta on tarkoituksenmukaista siirtyä kunnan järjestämään ja kilpailuttamaan jätteenkuljetukseen yhteisen jätelautakunnan alueella. Kilpailutus tulee suunnitella siten, että erilaisilla yrityksillä on mahdollisuus osallistua siihen. Erityisesti pitää kiinnittää huomiota kilpailutettavien alueiden laajuuteen ja hinnan lisäksi eri laatutekijöiden käyttämiseen hankinnassa sekä riittävän pitkiin sopimuskausiin.

Päätös: Keskustelun aikana Teuvo Musakka esitti Pekka Tatin, Kaarina Leppämäen ja Raimo Ali-Raatikaisen kannattamana, että tekninen lautakunta antaa lausuntonaan, että jätteenkuljetus järjestetään jatkossakin kiinteistön haltijan järjestämänä. Puheenjohtaja totesi, että koska esittelijän ehdotuksesta poikkeavaa ehdotusta on kannatettu, on asiasta äänestettävä. Ne, jotka kannattavat esittelijän ehdotusta, äänestävät "JAA" ja ne, jotka kannattavat Teuvo Musakan tekemää esitystä, äänestävät "EI". Suoritettussa äänestyksessä esittelijän tekemä ehdotus ei saanut yhtään ääntä (0) ja Teuvo Musakan tekemä ehdotus sai 9 ääntä. Tekninen lautakunta toteaa lausuntonaan, että jätteenkuljetus järjestetään jatkossakin kiinteistön haltijan järjestämänä.

Huittisten ympäristö- ja rakennuslautakunta 13.11.2013 § 90

Ehdotus: Ympäristö- ja rakennuslautakunta katsoo, että Huittisten alueella on tarjolla jätteen kuljetuspalveluja kattavasti, luotettavasti ja kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin. Nykyisten jätteenkuljettajien reitistöt kattavat kunnan alueen ja keräys tapahtuu aikatauluja noudattaen. Jäteastian tyhjennyksen kustannukset eivät riipu asuinalueesta. Palvelun puuttumisesta tai sen toimimattomuudesta ei ole tullut ilmoituksia lautakunnan tietoon.

Lautakunta katsoo, että jätelain edellytykset kiinteistönhaltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa eivät tällä hetkellä kaikilta osin täyty. Kiinteistönhaltijan järjestämä jätteenkuljetus Huittisten kaupungin alueella on ollut kuitenkin hyvin toimiva järjestelmä.

Jatkaminen edellyttää valvonnalta, että kaikki liittymävelvolliset kiinteistöt ovat liittyneet järjestettyyn jätteenkuljetukseen, että jätteenkeräys on asianmukaisesti järjestetty ja että kiinteistöiltä kerätty yhdyskuntajäte kuljetetaan kunnan osoittamaan käsittelypaikkaan. Jätelautakunnan tulee tarkastella jätteenkuljetusjärjestelmää kuntakohtaisesti ja nykyiset järjestelmät ja toimijat huomioiden.

Päätös: Hyväksyttiin yksimielisesti.

Köyliö

Köyliön tekninen lautakunta 27.11.2013 § 49 Lausunto saapui myöhässä (5.12.2013)

Ehdotus: Jätelautakunnan tulisi päätöstä tehtäessä koskien jätteenkuljetusjärjestelmän valintaa huomioida jätelaissa mainitut seikat mm. koskien kiinteistöjen tasapuolista kohtelua sekä päällekkäisyyksien purkamista. Lisäksi tulee varmistaa todellisen kilpailutilanteen syntyminen ja näin varmistaa oikean hintatason muodostuminen. Kilpailutuksessa tulee kuitenkin huomioida sopivien aluekokonaisuuksien muodostuminen, jotka mahdollistavat yrityksille kannattavat toimintaedellytykset.

Edellä mainituin perustein Köyliön tekninen lautakunta esittää kunnan järjestämää vaihtoehtoa jätteenkuljetuksen järjestämiseksi sopivammaksi vaihtoehdoksi.

Päätös: Tekninen lautakunta päätti päätösehdotuksesta poiketen esittää lausuntonaan nykyisen jätteenkuljetusjärjestelmän jatkamista.

Säkylä

Säkylän kunnanhallitus 25.11.2013 § 275

Jätelautakunnan tulisi huomioida mm., että jätteenkuljetusjärjestelmän valinnalla varmistuvat kiinteistöjen jätteenkuljetuksen kohtuullinen hintataso ja järjestelmän toimivuus. Lisäksi on huolehdittava, että kaiken kokoisilla yrityksillä on mahdollisuus osallistua kilpailutukseen. Kilpailutuksessa ei saa olla tavoitteena syrjäyttää eikä suosia nykyisiä kuljetusyrittäjiä vaan järkeistää kuljetusreittejä ja aiheuttaa hintakilpailun mahdollistaminen ko. toimintaan. Erityisesti pitää kiinnittää huomiota kilpailutettavien alueiden laajuuteen ja hinnan lisäksi mm. kuljetusurakoitsijoiden henkilöstön, ajoneuvojen ja laitteistojen laatuvaatimuksiin. Jätteenkuljetusjärjestelmän tulisi mahdollistaa kaikkien kiinteistöjen jätteenkuljetusjärjestelmään liittymisen valvominen nykyistä paremmin.

Ehdotus: Säkylän kunnanhallitus toteaa selityksensä perustuen lausuntonaan jätelautakunnalle kunnan kilpailuttaman jätteenkuljetuksen olevan alueelle sopivin vaihtoehto.

Päätös: Käydyn keskustelun aikana kunnanhallituksen jäsen Riitta Saajoranta-Huitu esitti Tarmo Luodon kannattamana, että Säkylän kunnanhallitus antaa lausuntonaan jätelautakunnalle, että jätteenkuljetusjärjestelmäksi valittaisiin nykykäytäntö, jossa kiinteistön haltija järjestää itse jätteenkuljetuksensa. Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti tehdyn esityksen.

Pyhäjärvisseudun ympäristölautakunta

Ei annettu lausuntoa.

Satakierto Oy

Ei annettu lausuntoa.

Varsinais-Suomen ELV-keskus

Ei annettu lausuntoa.

Saapuneet mielipiteet:

Jätehuolto T. Askonen Oy 15.11.2013

Jätehuolto T. Askonen esittää, että alueella säilytetään edelleen kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetusjärjestelmä. Perusteluina on esitetty, että kaikki jätelain edellyttämät vaatimukset täytyvät. Jätehuolto T. Askonen katsoo, että alueellisen jätelautakunnan alueella ei ole esitetty sellaisia jätelain edellyttämiä perusteluja, jotka estäisivät kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetusjärjestelmän valintaa. Alueella on tarjolla yksityisiä jätteenkuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin.

Huittisten Kuljetus Oy 8.11.2013

Nykyistä kiinteistön haltijan järjestämää jätteenkuljetusta tulee jatkaa Huittisten kaupungin alueella. Jätteenkuljetus on hinnaltaan hyvinkin kilpailukykyinen ja jäteastian tyhjennyshinta on sama keskustassa ja haja-asutusalueella. Huittisissa on jo vuosikymmeniä ollut Huittisten Kuljetus Oy:n hallinnoima ja Kuljetus V&P Koskinen Ky:n suorittama jätekeräily (Vampulassa Jätehuolto A-P Uotila). Koko alue on reititetty.

Haja-asutusalueella hoidetaan tyhjennykset neljän (4) viikon välein ja taajamassa asiakkaan toivomalla tyhjennysvälillä. Yleisin tyhjennys on 2-4 viikon välein. Se, että haja-asutusalueella ei ole asukkaita enempää, ei reitityksestä tai kilpailutuksesta lisäännny. Reititys on optimoitu turhan ajon välttämiseksi, kohtuullisen hinnan varmistamiseksi asiakkaalle ja kannattavan toiminnan yrittäjälle sekä minimoitu päästöt ja muut haitat.

Hallinnointi Huittisten Kuljetus Oy:ssä on joustava ja muiden tehtävien ohella suoritettuna edullinen verrattuna kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen.

Lassila & Tikanoja Oyj 15.11.2013

Jätelain 37 §:n edellytykset täyttyvät Eura-Huittinen-Köyliö-Säkylä -alueella. Jätehuoltopalvelu toimii luotettavasti ja siihen ollaan erittäin tyytyväisiä. Mahdollinen kunnallistaminen merkitsisi Eura-Huittinen-Köyliö-Säkylä -alueen osalta sitä, että kunnan/jätelautakunnan pitäisi palkata lisää henkilökuntaa hoitamaan ajojärjestelyn, asiakaspalvelun ja laskutuksen sekä investoimaan jätehuollon tieto- ja laskutusjärjestelmiin. Mahdollisessa jätteenkuljetusten kunnallistamistilanteessa olisi kyseenalaista, voitaisiinko kuljetustoiminnan organisointia ja operointia siirtää ns. in-house -menettelynä Satakierto Oy:lle ko. yhtiössä olevasta yksityisestä omistuksesta johtuen.

Kunnallistaminen heikentää yritysten toimintaedellytyksiä ja mahdollisuuksia investoida ja luoda alueellisia työpaikkoja. Sen vuoksi Lassila & Tikanoja Oyj on kiinteistönhaltijan järjestämän jätteenkuljetuksen kannalla.

Lännen Jätepalvelu Oy 15.11.2013

Lännen Jätepalvelu tarjoaa painoperusteista jätehuoltoa ja asiakkaille, joilla syntyy vähän jätettä, tämä on huomattavasti edullisempaa. Monen asiakkaan toivomus on, että he saisivat jatkaa asiakkaina vastaisuudessakin. Asiakkaiden ja yrityksen puolesta toive on, että jätehuoltoa voidaan jatkaa kiinteistön haltijan järjestämänä.

SITA Suomi Oy 11.11.2013

Satakierto Oy:n alueella on käytössä kiinteistön haltijan järjestämä jätteen- kuljetusjärjestelmä. Nykyistä kuljetusjärjestelmää ei ole tarve muuttaa, kun lain edellyttämät vaatimukset täyttyvät. Satakierto Oy:n toimialueella jätteenkuljetuspalvelut ovat kattavia ja palveluita on tarjolla taajama-alueiden lisäksi haja-asutusalueilla sekä kuntien reuna-alueilla. Jätteenkuljetusyritysten palvelu on luotettavaa. Jätehuoltopalvelua on saatavissa kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin. Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa ja tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Kiinteistön haltijan järjestämä jätehuolto antaa jätehuoltoyrityksille mahdollisuuden pitkäjänteiseen ja suunnitelmalliseen toimintaan, toiminnan kehittämiseen ja uusien innovaatioiden käyttöönottoon. Laissa on määritellyt jätteenkuljettajille yksiselitteisesti jätehuollon valvontaan liittyvät raportointivelvoitteet, joista viranomaisen saa valvontaan tarvittavat tiedot. Jätehuoltoyritysten ammattimaisuus ja henkilöstön säännöllinen koulutus auttaa tunnistamaan ja välttämään jätehuollon mahdollisia vaaroja ja haittoja. Jätteitä ei hylätä eikä niitä käsitellä hallitsemattomasti. Vaikutukset kotitalouksien asemaan, yritysten ja viranomaisten toimintaan ovat kokonaisuutena myönteisiä.

Vampulan Kiinteistö- ja jätehuolto 14.11.2013

Vampulassa pieni yksityinen jätehuolto pystyy toimimaan joustavasti erilaisissa tilanteissa. Myös päivystys- ja pikatoimitukset hoituvat nopeasti, koska kalusto ja jäteasema ovat lähellä asiakasta. Miten kunnan kilpailuttama iso yksikkö pystyy tarjoamaan vastaavaa palvelua?

Veikko Lehti 14.11.2013 (saapui myöhässä 19.11.2013)

Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetusjärjestelmä on toiminut alueella hyvin. Myös lain vaatimat edellytykset kiinteistön haltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle täytyvät koko alueella. Jätelautakunnan alueen alhaiset jätehuoltomaksut kertovat, että alueella toimii terve markkinatalous. Jätteenkuljetuksen kunnallistaminen estää asukkaan valinnan vapauden palveluiden hankinnassa eikä takaa edullista palvelua kiinteistölle. Toiveena on, että kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetusjärjestelmä jatkuu alueella.

Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry 8.11.2013

Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetusjärjestelmä toimii hyvin, edistää investointeja ja lisää työllisyyttä. Järjestelmä myös turvaa pitkäaikaiset, pysyvät työsuhteet, toisin kuin hankintalain mukainen määräaikainen kilpailuttaminen. Yrittäjille järjestelmä takaa turvalliset investoinnit ja tehokkaan toiminnan sekä kannustaa pitkäaikaiseen jätehuollon kehittämiseen. Asiakkaan kannalta järjestelmä on suositeltavin, sillä siinä säilytetään maksavan asiakkaan mahdollisuus vaikuttaa palvelun laatuun, hintaan ja siihen, keneltä palvelu ostetaan. Asukkaat, eli jätehuollon maksajat voivat vapaasti ja aidosti kilpailuttaa jätehuoltonsa ja tehdä sopimuksen haluamansa kuljetusfirman kanssa, jolloin markkinat pysyvät avoimina eri yrityksille ja yksityisille ratkaisuille. Myös hinnat pysyvät tutkitusti kohtuullisina ja palvelu on monipuolista ja joustavaa, sillä järjestelmä on luotu toimimaan myös muutospaineen alla. Jätteen kuljetusten siirtäminen kunnan järjestämäksi johtaa kilpailun vääristymiseen ja synnyttää alueelle täydellisen monopoliaseman kunnallisille jäteyhtiöille, jotka hallitsevat samanaikaisesti jätteenkuljetusta, käsittelyä sekä hyödyntämistä. Tämä lisää myös hallintokustannuksia. Useat tutkimukset osoittavat, että kuljetusjärjestelmien välillä ei ole merkittäviä eroja kustannuksissa eikä ympäristövaikutuksissa. Kilpailutuksen seuraukset ovat tuhoisia myös yrittäjien yleiseen halukkuuteen ja kykyyn investoida. Muutos leikkaisi merkittävästi toimivien jätteenkuljetusyritysten elinmahdollisuuksia. Yritysten kiinnostus ja taloudelliset edellytykset myös jätehuollonteknologian kehittämiseen loppuvat. Jätelautakunnan alueelle suositellaan kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetusjärjestelmää.

Ympäristöyritysten liitto 6.11.2013

Ympäristöyritysten liitto (YYL) esittää, että alueelle sopisi parhaiten kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus. Järjestelmä on toiminut

hyvin ja asiakkaat ovat olleet palveluun tyytyväisiä. Alueella on tarjolla yksityisiä jätteenkuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin. Suora asiakkaan ja yrittäjän välinen sopimus mahdollistaa parhaiten pitkäaikaiset asiakassuhteet ja luo parhaat edellytykset tehokkaalle jätehuoltojärjestelmälle.

Länsi-Suomen Kuljetusyrittäjät ry 12.11.2013

Kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa asiakas itse päättää, keneltä ostaa jätteenkuljetuspalvelun. Kunnan järjestämässä mallissa kunta tai kuntien muodostama yhteisö poistaa asukkailta päätösvallan antaen usein kansallisesti tai kansainvälisesti omistetuille jäteyhtiölle yksinoikeuden asumisessa syntyvän jätteen kuljetukseen. Näin ollen palvelua tarjoavien yritysten määrä alueella vähenee ja hinnat nousevat. Tällä hetkellä alueella toimiva palvelu on ollut jätelain edellyttämällä tavalla kattavaa ja luotettavaa sekä tarjolla kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin. Varsinaista muutostarvetta ei näillä perusteilla ole. Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus on alueen asukkaille, elinkeinoelämälle sekä vapaa-ajanasukkaille paras ja toimivin vaihtoehto. Alan yritykset luovat uusia työpaikkoja ja kehittävät toimintaansa asiakaspalautteen perusteella.

Suomen Yrittäjät 18.11.2013

Tällä hetkellä alueella on käytössä kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetusjärjestelmä, joka toimii pääpiirteittäin hyvin. Nykyinen jätteenkuljetusjärjestelmä täyttää lain sille asettamat edellytykset. Vastaavasti jätelain mukaan kuntalaisen vastuulle jää liittyä järjestettyyn jätteenkuljetukseen, eikä tämän velvoitteen rikkomista voida käyttää perusteluna nykyisen jätteenkuljetusjärjestelmän muuttamiselle. Jätepalveluja tarjoavat yritykset eivät voi väkisin pakottaa ketään liittymään järjestettyyn jätteenkuljetukseen. Tilanearviossa on esitetty väite, kuinka jätteenkuljetuksen valvonta ja siihen liittyminen ovat haasteellisia. Nämä väitetyt ongelmat eivät liity jätteenkuljetusjärjestelmään. Arviossa ei ole otettu lainkaan kantaa kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen myönteisiin puoliin, kuten se, että se tukee kunnan omien yritysten toimintaa ja tarjoaa kuntalaisille valinnanvapauden eri palveluntarjoajien joukosta. On ehdottoman tärkeää, että kuntalaisia ja jätepalveluja alueella tarjoavia yrityksiä kuullaan asiassa.

Euran yrittäjät ry, Kiukaisten yrittäjät ry, Köyliön yrittäjät ry, Säskylän yrittäjät ry 13.11.2013

Alueella tulisi jatkossakin olla kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetusjärjestelmä. Se turvaa monipuolisen ja tehokkaan palvelutarjonnan, vapaan kilpailun ja joustavan palvelun. Kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa kuljetusyrittäjät ovat suunnitelleet tehokkaat kuljetusreitit. Kunnallinen kilpailutus on varsin tuhoisa jätteenkuljetuksen yritysallalla ja kilpailutuksen seurauksena moni kuljetusyritys on joutunut lopettamaan

toimintansa. Seuraavalla tarjouskierroksella tarjoajia on vähemmän ja hinnat lähtevät nousuun.

Laihian kyläyhdistys ry 6.11.2013, Laukolan-Mäkelän-Rahvolan kyläyhdistys 13.11.2013, Lännen Kyläyhdistys ry 18.11.2013, Pyhäjoen kyläyhdistys ry 18.11.2013, Sydänmaan kyläyhdistys 17.11.2013

Nykyinen kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetusjärjestelmä on toimiva ja kattava ja se vastaa parhaiten kiinteistöjen tarpeita. Asukkaiden omatoimisuus ja -aloitteisuus tulee säilyttää. Saatujen tietojen mukaan alueella toimiva kiinteistön haltijan järjestämä kuljetusjärjestelmä täyttää kaikki jäte- lain vaatimat edellytykset ja sen toivotaan jatkuvan. Kilpailuttamisessa ei pystytä suosimaan paikallisia jätteenkuljettajia, vaan alan valtaava suuret valtakunnalliset yritykset ja pienet paikalliset yrittäjät häviävät markkinoilta. Pidemmällä aikavälillä kunnan kilpailuttama jätteenkuljetus ei todennäköisesti tule halvemmaksi. Tuskin keskitetty kuljetus hakisi jokaisen kiinteistön jätteitä, vaan asukkaat joutuisivat kuljettamaan jätteet kauas keräyspisteeseen. Kunnan hoitaessa jätehuollon laskutuksen pelkona olisi, että veron korotusten välttämiseksi kunta nostaisi jätemaksua ja lisäisi jäteastian tyhjennyskertoja. Asukkaita ei haluta maksumiehiksi asiakasrekisterin luonnissa, joka olisi todennäköistä kunnan järjestämässä järjestelmässä. Nykyisen järjestelmän vaikutus ympäristöön on mitätön. Valvonnan vaikeus on totta ja osa alueen kiinteistöistä on edelleen jätteenkuljetuksen ulkopuolella.

Maataloustuottajien Säkyän yhdistys MTK-Säkyä ry 17.11.2013

Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus on toimiva ja kilpailukykyinen jätehuollon ratkaisu, joka turvaa monipuolisen ja tehokkaan palvelutarjonnan säilymisen alueella, vapaan kilpailun ja joustavan palvelun. Asiakas saa näin valita mieleisensä yrityksen ja haluamansa palvelun hänelle sopivalla hinnalla. Kunnan tehtäviä ei ole tarkoituksenmukaista lisätä jätehuollon järjestämisellä. Tutkimuksen mukaan jätteenkuljetuksen kilpailuttaminen kunnan järjestämänä ei ole vaikuttanut alentavasti asiakkaiden hintaan. Jätteenkuljetus tulisi saada järjestää kiinteistön haltijan toimesta jatkossakin.

Ala-Satakunnan Ympäristöseura ry 13.11.2013 (saapui myöhässä 19.11.2013)

Jätelautakunnan alueella on käytössä kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus, jossa kahden tai useamman yrityksen jäteautot kiertävät samoilla asuinalueilla. Osa kiinteistöistä ei ole liittynyt jätteenkuljetukseen, mikä aiheuttaa roskaantumista, muovijätteen polttamista ja hautaamista sekä jäteastioiden luvaton käyttöä. Kunnan kilpailuttamassa järjestelmässä yhdistetyillä kuljetuksilla vähennetään jäteautojen käyntien määrää samalla alueella ja loma- ja haja-asutuksen asunnoille olisi mahdollista suunnitella jätteiden yhteiskeräyspisteet, jotka parantaisivat myös jätehuollon

palvelutasoa. Näin saataisiin kustannussäästöjä ja kuormitus ympäristöön vähenisi. Kunnan kilpailuttamassa jätteenkuljetuksessa on mahdollista ottaa huomioon asukkaiden yksilölliset tarpeet. Jätelautakunnan alueella tulisi siirtyä kunnan kilpailuttamaan jätteenkuljetusjärjestelmään.

Pyhäjärvisuodun ympäristötoimisto 18.11.2013

Jätteenkuljetusjärjestelmää on tarkasteltava laajana asukkaiden ja ympäristönsuojelun etua sekä jätehuollon toimivuutta koskevana asiana. Asiaa ei pidä tarkastella yksittäisten jätehuollon toimijoiden edun näkökulmasta. Jätelain lakisäätöiset edellytykset eivät alueella täyty. Käytännössä yksittäiset asukkaat eivät voi kilpailuttaa jätteenkuljetusta, sillä monilla alueilla palveluntarjoajia on vain kaksi. Todellista kilpailua ja lisää tarjontaa jätteenkuljetukseen saataisiin vain suuren joukon jätteenkuljetuksen kilpailuttamisella kunnan tai jäteyhtiön toimesta. Siirtyminen kunnan kilpailuttamaan jätteenkuljetukseen edistäisi ympäristönsuojelua ja jätehuollon logistiikkaa huomattavasti. Jätehuollon toimivuuden kannalta siirtyminen kunnan kilpailuttamaan jätteenkuljetukseen on ensiarvoisen tärkeää. Nykyisessä järjestelmässä esimerkiksi vapaa-ajan ja haja-asutuksen kiinteistöjen jätteiden keräys yhteisastioiden avulla on erittäin hankala järjestää. Kunnan järjestämässä jätehuollossa sopivat yhteiskeräyspaikat ja niissä kerättävät jättejakeet voidaan helposti suunnitella. Tiedossa ei ole, että mikään alueen jätteenkuljetusyritys olisi perustanut yhteiskeräysastioita, vaikka jätteiden yhteiskeräys olisi tarkoituksenmukaista. Kunnan kilpailuttamassa jätteenkeräysjärjestelmässä asukkaiden yksilölliset tarpeet on mahdollista huomioida jopa paremmin, sillä esimerkiksi jättejakeiden yhteiskeräily voisi parantaa jätehuollon palvelutasoa. Nykyisessä kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa osa kiinteistöistä on edelleen kuljetusten ulkopuolella. Tämä aiheuttaa roskaantumista, jätteiden epäasianmukaista käsittelyä ja yhteisöjen ja naapurien jäteastioiden luvaton käyttöä. Liittymisen valvontaa vaikeuttaa eri kuljetusyritysten ja jätehuollon valvontaviranomaisten asiakasrekisterien yhteensopimattomuus. Monen rekisterin ylläpito aiheuttaa ylimääräistä työtä jätehuollon valvonnassa ja laskutuksessa. Valvontatyössä on tullut kohdalle tilanteita, joissa kiinteistö on kehotuksesta liittynyt järjestettyyn jätteenkuljetukseen, mutta eronnut siitä pian. Eroaminen hoituu ilmoituksella jätteenkuljettajalle, mutta valvova viranomaisen ei saa siitä mitään tietoa. Eroamisen jälkeen ongelmat, kuten roskaaminen tai muiden omistaman jäteastian luvaton käyttö, jatkuvat. Kunnan kilpailuttamassa jätteenkuljetuksessa tällainen menettely ei ole mahdollista. Jätelautakunnan on päätöstä tehdessään huomioitava ne jätehuollon valvonnan vaikeudet, joita kiinteistön järjestäjästä jätteenkuljetusjärjestelmästä väistämättä aiheutuu. Lain edellyttämällä tavalla ja kansalaisten tasapuolisen kohtelun näkökulmasta jokainen asuttu kiinteistö on helpommin liitettävissä kunnan kilpailuttamaan jätteenkuljetukseen. Jätelautakunnan on lain nojalla ja tarkoituksenmukaisuusperustein päätettävä, että alueella siirrytään kunnan kilpailuttamaan jätteenkuljetusjärjestelmään tietyn siirtymävaiheen jälkeen.

Säkylän Keskustan valtuustoryhmä 13.11.2013

Kiinteistön haltijan ja jätteenkuljetusyrityksen välinen sopimus on jatkossakin alueella paras vaihtoehto järjestää jätehuolto. Kunnan ei pidä lisätä tehtäviään, vaan keskittyä palveluiden järjestämiseen. Tutkimusten mukaan kunnallisessa kilpailutuksessa jätehuollon hinta on monesti noussut ja asiakkaille on tullut myös sakkomaksuja.

Säkylän Kokoomus ry, Pyhäjärvisseudun Kokoomusnaiset ry, Satakunnan Kokoomusnuoret ry, Säkylän-Köyliön Kansalliset Seniorit ry, Säkylän Kokoomus ry:n valtuustoryhmä 18.11.2013

Saadun tiedon mukaan alueen jätteenkuljetusjärjestelmä täyttää kaikki lain vaatimukset kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen jatkamiseksi. Esitetään, että alueella on edelleen käytössä kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus. Se on toiminut hyvin ja asiakkaat ovat olleet palveluun tyytyväisiä. Valvonnan vaikeus ymmärretään, osa kiinteistöistä on edelleen järjestetyn jätteenkuljetuksen ulkopuolella. Asiakkaita ei kuitenkaan pidä asettaa maksumiehiksi asiakasrekisterin luonnissa, joka olisi todennäköistä kunnan järjestämässä järjestelmässä.

Yksityisiltä kuntalaisilta saapuneita mielipiteitä tiivistettynä:

Nykyistä, kiinteistön haltijan järjestämää jätteenkuljetusjärjestelmää pidetään parempana kahdesta valittavasta vaihtoehdosta, nykyiseen järjestelmään ollaan tyytyväisiä. Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa esiintyisi ylisuurta valvontaa ja se tulisi nostamaan kiinteistön omistajan kustannuksia. Kiinteistön omistajalla pitää olla mahdollisuus neuvotella edullinen sopimus jätteenkuljetuksesta. Jätehuollon valvontaa nykyisessä kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa ei nähdä vaikeana. Jos järjestelmää vaihdetaan kunnan järjestämään ja kilpailuttamaan jätteenkuljetukseen, on kiinteistön haltijalla oltava jatkossakin mahdollisuus vaikuttaa itse jäteastiansa tyhjennysväleihin ja kilpailutettavien alueiden tulee olla järkevä suuruisia, jotta saadaan aikaan rehellinen kilpailu. Tärkeintä ei ole se, kuka jätehuollon järjestää, vaan se, että jätekipat ja kohtuulliset tyhjennysvälit onnistuvat. Kunnallinen kilpailutus heikentäisi paikallisten jätteenkuljetusyrittäjien mahdollisuuksia pärjätä kilpailussa suurille jätealan toimijoille. Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa suurin yrittäjä voittaa hinnallaan kilpailun aluksi, mutta hinta nousee myöhemmin, kun kilpailutukseen osallistuu vähemmän palveluntarjoajia. Ei ole kohtuullista, että kunta määrää, mitä jätehuollosta tulee maksaa ja että kuntaa rahoitetaan jätehuoltomaksuilla. Jätehuoltonsa asianmukaisesti hoitaneilla kuntalaisilla maksatetaan välinpitämättömien asukkaiden laiminlyönnit.

Saapuneiden lausuntojen ja mielipiteiden asiasisällön arviointi:

Osassa lausuntoja ja mielipiteitä on tuotu ilmi, että kaikki jätelain 37 §:ssä mainitut lakisääteiset edellytykset jatkaa kiinteistön haltijan järjestämää jätteenkuljetusta alueellisen jätelautakunnan alueella täyttyvät. Asiasta tehty selvitys kuitenkin osoittaa, ettei näin ole. Edellytykset jatkaa nykyistä kuljetusjärjestelmää vaativat, että kaikki jätelaissa mainitut edellytykset täyttyvät. Jätelautakunnalla on selvityksen perusteella tiedossa, että palveluita on pääpiirteittäin kattavasti ja luotettavasti tarjolla koko alueella, mutta joillakin alueilla toimii vain 1-2 yrittäjää. Näin ollen jätteenkuljetuksen kilpailuttaminen ei ole tehokasta. Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa jätehuolto kattaisi kaikki kiinteistöt, joten kattavuus tai luotettavuus ei kärsisi. Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa kilpailu ei pääse katoamaan, sillä kuntien jäteyhtiö kilpailuttaa kuljetukset määräajoin siten, että kuntien jäteyhtiö, jolle kunnat ovat siirtäneet jätehuollon palvelutehtävät, kilpailuttaa tyhjennykset keskitetysti alueittain ja jokaisella alueella voi toimia tämän jälkeen sopimusaikana ainoastaan kilpailutuksen perusteella valittu jätteenkuljetusyrittäjä. Kilpailutusalueet eivät välttämättä noudata kuntarajoja ja yhdessä kunnassa voi olla useampia urakka-alueita. Jätelautakunnan alueen asukkaat ovat nykyiseen palveluun pääasiassa tyytyväisiä. Järjestetyn jätteenkuljetuksen ulkopuolella on kuitenkin vielä kiinteistöjä.

Kunnan järjestämässä ja keskitetysti kilpailuttamassa jätteenkuljetuksessa urakka-alueiden koon määrittelyllä voidaan vaikuttaa siihen, että myös pienemmät kuljetusyrietykset voivat halutessaan osallistua tarjouskilpailuun. Vaikka toiminta kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa tehostuisi, tyhjennysmäärät kasvaisivat kuitenkin sen verran, että kokonaisuudessaan toiminta lisääntyisi. Tällä seikalla voi olla positiivinen vaikutus myös työllisyyteen. Tutkimusten mukaan kilpailutus on synnyttänyt uusia yrittäjiä markkinoille.

Kunnan järjestämässä ja kilpailuttamassa jätteenkuljetusjärjestelmässä kilpailutuksen perusteella päätettävät jäteastian tyhjennyshinnat olisivat samat koko kunnan alueella, mikä takaisi kuntalaisten tasavertaisen kohtelun. Jätteenkuljetuksen kilpailutus on tarpeen tehdä aina 3-5 vuoden välein ja tarpeeksi pitkät sopimukset, esimerkiksi 5 vuotta, takaavat kuljetusyrittäjille mahdollisuuden kehittää toimintaansa järkevästi. Kun kilpailutuksen määrä-ajat on mitoitettu oikein, myös investoinnit kalustoon ovat mahdollisia. Kuntien omistamien jäteyhtiöiden alueilla, joissa on käytössä kunnan järjestämä jätteenkuljetus, on kuljetuksia kilpailutettu pääosin pitkään. Jokaisella kilpailutuskerralla tarjouksia on saatu useita jokaiselle alueelle ja tarjoajien määrät eivät ole suuresti muuttuneet. Näin ollen kilpailu on ollut todellista.

Jätehuollon yleiseen toimivuuteen liittyy palvelujen saatavuus ja asiakkaiden tyytyväisyys tilattuun palveluun. Pääosin nämä asiat toteutuvat jätelautakunnan toiminta-alueella hyvin. Jätehuollon toimivuutta vähentävät kuitenkin järjestelmään liittymättömät kiinteistöt.

Jätelautakunta ylläpitää jätelain mukaista asiakasrekisteriä, johon kirjataan tiedot kaikista järjestettyyn jätehuoltoon liittyneistä kiinteistöistä. Molemmissa kuljetusjärjestelmissä rekisteriin kirjataan samat tiedot.

Kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa jätehuoltoviranomaisella ei ole tosiasiallisia mahdollisuuksia seurata tehokkaasti kiinteistöjen liittymistä järjestettyyn jätehuoltoon tai niiden jäteastiatyhjennyksien toteutumista. Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa kaikki kiinteistöt kuuluvat automaattisesti järjestetyn jätehuollon piiriin ja kiinteistön haltijat voivat halutessaan hakea jätemaksun kohtuullistamista tai tehdä muistutuksen jätemaksusta laskun saamisen jälkeen. Mikäli jätehuoltoviranomaiselle tulee ilmi jätehuoltoon kuulumattomia kiinteistöjä, se voi kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa ainoastaan kehottaa liittymään järjestettyyn jätehuoltoon ja tiedottaa jäteastian tyhjennysten suorittamisvelvollisuudesta. Kiinteistölle ei tässä järjestelmässä voida mennä suorittamaan tyhjennyksiä ilman kiinteistön haltijan tekemää tilausta.

Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus ei ole jätelain 37 §:n mukaan mahdollinen ratkaisu, jos järjestelmä lisää vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle verrattuna kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen. Jätelautakunnan tietoon on tullut, että nykyjärjestelmässä jätteitä on kuljetettu jonnekin muualle, kuin kunnan määräämään vastaanottoipaikkaan, mikä aiheuttaa todellisen vaaran ympäristö- ja terveyshaittojen syntymiselle.

Jätelain yhtenä edellytyksenä on, että kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen valinnalla pitää olla kokonaisuutena arvioiden myönteisiä vaikutuksia kotitalouksien asemaan sekä viranomaisten ja yrittäjien toimintaan. Kotitalouksien kannalta nykyjärjestelmässä on vahvuuksia, kuten kuljetusyrittäjän valinnanvapaus ja joustavuus, mutta myös heikkouksia, kuten erityisesti kuntalaisten eriarvoisuus. Jätelautakunnan alueella olemassa olevien yrittäjien kannalta nykyjärjestelmä on kannattavin, mutta uusille yrittäjille kunnan järjestämä jätteenkuljetus voisi tarjota paremmin mahdollisuuden aloittaa liiketoimintaa alalla. Viranomaisten seuranta- ja valvontatyön kannalta kunnan järjestämä jätteenkuljetus on selvästi tarkoituksenmukaisin.

Esityslistan liitteet: Annetut lausunnot ja mielipiteet

Lisätietoja antaa: Yhdyskunta-asiamies Jenna Kähkönen, puh. 044 522 4691

Yhdyskunta-asiamies: Jätelautakunta määrää kiinteistön haltijan järjestämän yhdyskuntajätteen kuljetuksen päättymään 30.4.2016. Jätelautakunta päättää, että 1.5.2016 alkaen yhdyskuntajätteen kuljetus toteutetaan kunnan järjestämänä ja kilpailuttamana jätteenkuljetuksena jätelautakunnan toimialueen kuntien, eli Euran, Huittisten, Köyliön ja Säskylän kuntien alueella. Kuljetukset on kilpailutettava siten, että erikokoisilla kuljetusyrittäjillä on

mahdollisuudet osallistua kunnan jätteenkuljetuspalvelujen tuottamiseen ja kilpailutuksessa on huolehdittava riittävien laatukriteerien asettamisesta kuljetuksille.

Kokouksessa käydyn keskustelun jälkeen esittelijä muutti ehdotustaan seuraavasti:

Yhdyskunta-asiamies: Jätelautakunta ottaa jätteenkuljetusjärjestelmän valinnan uudelleen käsittelyyn vuoden 2016 alussa. Siihen saakka alueella on käytössä kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetusjärjestelmä. Yhteistyötä jätelautakunnan ja kuljetusyriyten välillä kehitetään ja tarkkaillaan.

Päätös: Esityksen mukaan.

Lisäksi jätelautakunta päätti, että lautakunnan toimialueella toimiville jätteenkuljetusyriyksille järjestetään keskustelutilaisuus alkuvuonna 2014. Lautakunta päätti, että keskustelutilaisuuteen osallistuu jätelautakunnan viranhaltijan lisäksi kaksi lautakunnan edustajaa; lautakunnan puheenjohtaja Kari Haavisto Säskylästä ja Martin Ylikännö Huittisista.

JÄTELTk 16.10.2024 § 46

Valmistelija Jätehuoltosuunnittelija Katja Pouta, p. 040 6434 129,
katja.pouta@forssa.fi

Kuljetusjärjestelmäpäätös koskee asumisessa syntyvää saostus- ja umpisäiliölietettä kaikissa Forssan kaupungin jätelautakunnan toimialueen kunnissa. Toimialueeseen kuuluvat Akaa, Eura, Forssa, Huittinen, Humppila, Jokioinen, Koski TI, Loimaa, Oripää, Punkalaidun, Sastamala (pl. Suodenniemi ja Mouhijärvi), Somero, Säskylä, Tammela, Urjala ja Ypäjä. Toimialueen kunnista Akaa, Forssa, Humppila, Jokioinen, Koski TL, Loimaa, Oripää, Punkalaidun, Sastamala (pl. Suodenniemi ja Mouhijärvi), Somero, Tammela, Urjala ja Ypäjä ovat vuonna 2013 tehneet lietteiden kuljetusjärjestelmää koskevan päätöksen. Päätös järjestää lietteiden kuljetus jätelain 37 § mukaisesti kiinteistön haltijan järjestämänä on lainvoimainen.

Lautakunnan alueeseen vuonna 2015 liitettyjen kuntien, Euran, Säskylän ja Huittisten, osalta entisen Satakierron toimialueen alueellinen jätelautakunta on 17.12.2013 kokouksessa päättänyt lietteiden kuljetusjärjestelmän osalta, että kuljetusjärjestelmästä tehdään päätös vuonna 2016, minkä vuoksi näissä kunnissa ei ole voimassa olevaa lainvoimaista asumisessa syntyvien jätevesilietteiden kuljetusjärjestelmäpäätöstä.

Jätelain 36 § mukainen kunnan järjestämä kuljetus on ensisijainen vaihtoehto jätteenkuljetuksen järjestämiselle. Kunta voi kuitenkin päättää jätelain 37 § mukaisesti, että jätteenkuljetus järjestetään

kiinteistön haltijan järjestämänä, jos pykälässä mainitut edellytykset täyttyvät, eli

1. tarjolla on jätteen kuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin
2. jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle
3. vaikutukset muodostuvat kokonaisuutena arvioiden myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten asemaan

Vaikka em. edellytykset täyttyisivät, kunta voi silti päättää siirtyä kunnan järjestämään kuljetukseen. Koska kunnan on seurattava jätelain 37 § 3 mom mukaisesti kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen edellytysten täyttymistä Akaan, Forssan, Humppilan, Jokioisten, Kosken TL, Loimaan, Oripään, Punkalaitumen, Sastamalan (pl. Suodenniemi ja Mouhijärvi), Someron, Tammelan, Urjalan ja Ypäjän osalta ja tehtävä jätelain mukainen päätös asumisessa syntyvien jätevesilietteiden kuljetusjärjestelmästä Euran, Säskylän ja Huittisten osalta, koskee tämä kuljetusjärjestelmäpäätös kaikkia toimialueen kuntia. Jätelain ehtojen täyttymistä toimialueen kunnissa on selvitetty viranomaistyönä tehdyssä kuljetusjärjestelmäselvityksessä, joka valmistui keväällä 2024.

Lausunnot ja mielipiteet

Hallintolain mukaisista vaikutusmahdollisuuksista saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetusjärjestelmää koskien tiedotettiin jätelautakunnan ja kuntien verkkosivuilla sekä toimialueen lehdissä. Mielipiteet ja lausunnot tuli jättää kirjallisesti 30.6.2024 mennessä.

Mielipiteitä asiaan ei saapunut, lausuntoja saapui 26 kpl. Lausuntoihin laadittiin tiivistelmänä vastine, joka on liitteenä ja lausunnot oheismateriaalina. Lausunnon toimittivat seuraavat tahot: Akaan tekninen lautakunta, Etelä-Satakunnan ympäristölautakunta, Etelä-Satakunnan ympäristöterveydenhuolto, Euran tekninen lautakunta, Forssan ympäristölupalautakunta, Huittisten tekninen valiokunta, Humppilan tekninen lautakunta, Hämeen ELY-keskus, Jokioisten kunnanhallitus, Konepalvelu Uusitalo&Uusitalo Oy, Kosken TI ympäristönsuojelu, Kuljetusliike Finska Oy, Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy, Oripään tekninen lautakunta, Pirkanmaan ELY-keskus, Pyhäjärvisseudun Kuljetusyrittäjät, Sastamalan ympäristöterveydenhuollon jaosto, Someron tekninen lautakunta, Suomen Kiertovoima (KIVO), Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry, Tammelan ympäristölautakunta, Valkeakosken ympäristönsuojelu, Varsinais-Suomen ELY-keskus, Ympäristöhuolto Askonen Oy ja Ypäjän teknisen lautakunnan lupajaosto. Lausunnoista 13 puolsi kiinteistön haltijan järjestämää

jätteenkuljetusta ja 10 kunnan järjestämää kuljetusta. 3 lausunnossa ei selkeästi kerrottu kumpaa kuljetusjärjestelmää kannatetaan.

Jätelain ehtojen täyttymisen tarkastelu

Asumisessa syntyvän jätevesilietteen määrä

Laskelmien perusteella toimialueella syntyy asumisen jätevesilietettä 59 000 m³-159 000 m³. Jätevedenpuhdistamojen vastaanottaman lietteen määrä vuonna 2022 oli 44 759 m³. Vastaanotettu liettemäärä vastaa noin 38 prosenttia alueen kiinteistöistä. Tietojen perusteella voidaan arvioida, että todellinen alueella asumisessa syntyvän jätevesilietteen määrä asettunee 110 000 m³ paikkeille. Näin ollen, merkittävä määrä asumisessa syntyvistä jätevesilietteistä käsitellään muulla tavalla kuin kuljettamalla jätevesijärjestelmästä tyhjennetty liete jätehuoltomääräysten mukaiseen vastaanottopaikkaan. Ottaen huomioon arviot liettemääristä, joita ei kerätä kiinteistöiltä ja kuljeteta toimialueelle osoitetuille jätevedenpuhdistamoille, aiheutuu jätevesien johtamisesta maaperään ja vesistöön tai muusta määräysten vastaisesti käsittelystä kohtuullista haittaa niin terveydelle kuin ympäristölle.

Liittymisprosentti

Kuljetusjärjestelmäselvityksen mukaan toimialueen liittymisprosentti vakituisten ja vapaa-ajan asuntojen osalta on 38 %. Jätehuoltomääräysten mukaisesti jätevesijärjestelmä vakituiseen asumiseen tarkoitetulla kiinteistöllä tulee tyhjentää vähintään vuoden välein ja vapaa-ajan asumiseen tarkoitetulla kiinteistöllä kolmen vuoden välein. Selvityksen mukaan jätehuoltomääräysten mukainen jätevesijärjestelmän tyhjennys ei ole toteutunut Akaassa 34 %, Eurassa 52 %, Forssassa 71 %, Huittisissa 59 %, Humppilassa 70 %, Jokioisissa 55 %, Koskella TI 55 %, Loimaalla 56 %, Oripäässä 61 %, Punkalaitumella 78 %, Sastamalassa 69 %, Somerolla 52 %, Säskylässä 44 %, Tammelassa 85 %, Urjalassa 71 % ja Ypäjällä 73 % viemäriverkoston ulkopuolelle jäävistä kiinteistöistä. Toimialueen viemäriverkoston ulkopuolisista kiinteistöistä 62 % ei noudata jätehuoltomääräyksiä jätevesijärjestelmän tyhjennyksen osalta, jolloin voidaan todeta, ettei näillä kiinteistöillä asumisessa syntyvän jätevesilietteen käsittelyä ole järjestetty lain edellyttämällä tavalla.

Toimialueella toimivat jätteenkuljetusyritykset ja hintataso

Kuljetusjärjestelmäselvityksen mukaan toimialueella toimi 27 lietteitä kuljettavaa yritystä vuonna 2020. Kuljetusyrityksille suunnattu kysely toimitettiin kuitenkin 42 kuljetusyrityksille. Kyselyyn pyydettiin vastauksia yrityksiltä, jotka olivat raportoineet vuosien 2020–2022 aikana kuljettaneensa saostus- ja umpisäiliölietteitä toimialueen kunnissa sekä SIIRTO-rekisteriin raportoineille, toimialueella lietteitä kuljettaneille yrityksille. Kolme yritystä ilmoitti, ettei vastaa kyselyyn, koska toiminta on loppunut tai on vähäistä. Kyselyyn vastanneita yrityksiä oli 12.

Toimialueen kaikissa kunnissa jätevesijärjestelmiä tyhjentää useampi kuin yksi kuljetusyrittäjä, minkä tulisi taata kaikille kiinteistöille vapaus valita palveluntarjoaja. On kuitenkin tiedossa, että toimialueella sijaitsee kiinteistöjä, joille palvelua on tarjonnut vain yksi kuljetusyrittäjä, minkä vuoksi kuljetusjärjestelmän kattavuudessa on tältä osin puutteita. Kiinteistöt, joilla jätevesijärjestelmä tyhjenetään jätehuoltomääräysten mukaisesti, ovat saaneet tarvitsemansa palvelun ajallaan ja luotettavasti.

Selvitystä varten kysyttiin toimialueen kuljettajilta hintatietoja jätteenkuljetuksista. Kyselyyn vastasi 12 kuljetusyrittäjästä. Tämän vuoksi toimialueen hintatasoa arvioitaessa hintatietoa kerättiin myös osana kiinteistön omistajille suunnattua kyselyä. Jätevesilietteiden kuljetuksen hinta kiinteistöltä vastaanotto paikalle muodostuu lietteen käsittelymaksusta jätevedenpuhdistamolla ja lietteen kuljetuksesta. Käsittelymaksun osuus palvelun hinnasta tulisi olla toimialueen jätemaksutaksan mukainen ja hintojen tulisi käydä selkeästi ilmi asiakkaan saamasta laskusta. On tiedossa, että yritysten laskuissa ei ole eroteltu näitä kustannuksia ja ettei jätteenkäsittelymaksu vastaa jätemaksutaksan mukaista hintaa. Tarkkaa ja kattavaa analyysia toimialueella toteutuvista palvelujen hinnoista ei voida tehdä, koska toimialueella toimivat kuljetusyrittäjät eivät toimittaneet viranomaisen pyytämiä tietoja selvitystyötä varten. Hintatietojen toimittamatta jättäminen on huomionarvoinen asia, koska jätelautakunnan on seurattava kiinteistön haltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle asetettujen ehtojen täyttymistä myös hintojen osalta.

Kunnan järjestämään kuljetukseen siirtyminen

Kuljetusjärjestelmäselvityksellä kerätyn tiedon perusteella ei voida todeta, että jätelain ehdot täytyisivät toimialueen kunnissa. Koska jätelain ehtojen täyttymistä ei voida todentaa, tulisi toimialueen kuntien siirtyä asumisessa syntyvien jätevesilietteiden keräily ja kuljetuksen osalta kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen.

Kunnan järjestämässä kuljetuksessa jokaiselle kiinteistölle voidaan järjestää jätelain mukainen jätteen keräys ja kuljetus ja varmistua siitä, että jätehuoltomääräyksiä noudatetaan. Kunnalliseen kuljetusjärjestelmään siirtyminen tulisi ohjaamaan asumisessa syntyvät jätevesilietteet jätehuoltomääräysten mukaisesti vastaanotto paikkoihin ja jätteenkuljetuksen ulkopuolelle jättäytyminen olisi huomattavasti vaikeampaa kuin kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa.

Siirtyminen kunnan järjestämään jätteiden kuljetukseen tulisi lisäämään jätevesijärjestelmien tyhjennyksiä sekä jätevesilietteiden kuljetusta ja käsittelyä toimialueella. Muutoksen myötä toimialueelle voidaan olettaa syntyvän uusia työpaikkoja lisääntyneiden jätevesijärjestelmien tyhjennysten vuoksi siitäkin huolimatta, että todennäköisesti suoran asiakaspalvelun määrä kuljetusyrittäjissä vähenisi siirrettäessä palvelujen tuottaminen jäteyhtiölle.

Asiakaspalvelun keskittäminen voidaan kuitenkin katsoa kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen eduksi, koska tällöin kiinteistöt saavat mm. jätteenkuljetukseen ja jätemaksuihin liittyvän asiakaspalvelun samasta paikasta. Jätteen kuljetus kunnan järjestämänä mahdollistaa myös kuntalaisten asiointin keventämisen joidenkin asioiden osalta hakemusmenettelystä ilmoitusmenettelyyn.

Kunnan järjestämässä kuljetuksessa toimialueen kiinteistöjä ei myöskään aseteta jätemaksujen osalta toisistaan perusteetta poikkeavaan asemaan, sillä maksut perustuvat tasavertaisesti jätelain 78 § mukaiseen jätemaksutaksaan.

Koska kuljetusjärjestelmäselvityksellä kerättyjen tietojen perusteella ei voida todeta, että kaikki jätelain 37 § asetetut ehdot kiinteistön haltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle täyttyisivät koko toimialueella, tulee koko toimialueen osalta siirtyä jätelain 36 § mukaiseen kunnan järjestämään kuljetukseen.

Esittelijä

Jätehuoltopäällikkö sijainen jätehuoltosuunnittelija Katja Pouta

Päätösehdotus

Jätelautakunta päättää, että kaikissa toimialueen kunnissa (Akaa, Eura, Forssa, Huittinen, Humppila, Jokioinen, Koski Tl, Loimaa, Oripää, Punkalaidun, Sastamala (pl. Suodenniemi ja Mouhijärvi), Somero, Säskylä, Tammela, Urjala ja Ypäjä) asumisessa syntyvien saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetus järjestetään jätelain 36 § mukaisena kunnan järjestämänä kuljetuksena. Siirtyminen kunnan järjestämään kuljetukseen tapahtuu vaiheittain ajalla 1.1.2028-31.12.2028.

Käsittely

Jäsen Reija Kaario poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana.

Puheenjohtaja keskeytti kokouksen 18:09 ja jatkoi sitä 18:10.

Keskustelun edetessä jäsen Ilkka Riuttamäki teki seuraavan muutosesityksen: ” Esitän, että asumisessa syntyvien sakokaivo- ja umpisäiliölietteiden kuljetus käsittelylaitokselle tapahtuu kiinteistönhaltijan järjestämänä ”.

Esitystä kannatti jäsen Kari Virtanen.

Koska keskustelun kuluessa oli tehty esittelijän ehdotuksesta kannatettu poikkeava ehdotus, puheenjohtaja totesi, että asiasta pitää äänestää. Puheenjohtaja esitti, että pohjaesitys on jaa ja esitys saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetuksen säilyttämisestä kiinteistönhaltijan järjestämänä on ei ja että äänestys käydään nimenhuutoäänestyksenä. Puheenjohtajan esittämä äänestysmenettely hyväksyttiin yksimielisesti.

Nimenhuudolla suoritettussa äänestyksessä annettiin 12 ääntä. Pohjaesityksen kannalla olivat jäsenet Johanna Häggman, Jatta Kannisto, Timo Karunen, Kaisa Kuusela, Pasi Markula, Anne Niemelä-Laaksonen, Ismo Ojansuu, Pauli Pietilä ja Nina Prusila.

Ilkka Riuttamäen muutosesityksen kannalla olivat hänen lisäks
jäsenet Kari Virtanen ja Laura Välilä.

Päätös Jätelautakunta päätti äänin 9 - 3 hyväksyä esittelijän tekemän päätösehdotuksen.

JÄTELTk 11.12.2024 § 56

Valmistelija Jätehuoltosuunnittelija Katja Pouta, p. 040 6434 129,
katja.pouta@forssa.fi

Forssan kaupungin jätelautakunta on kokouksessaan 16.10.2024 (§ 46) päättänyt, että kaikissa toimialueen kunnissa (Akaa, Eura, Forssa, Huittinen, Humppila, Jokioinen, Koski Tl, Loimaa, Oripää, Punkalaidun, Sastamala (pl. Suodenniemi ja Mouhijärvi), Somero, Säskylä, Tammela, Urjala ja Ypäjä) asumisessa syntyvien saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetus järjestetään jätelain 36 § mukaisena kunnan järjestämänä kuljetuksena ja että siirtyminen kunnan järjestämään kuljetukseen tapahtuu vaiheittain ajalla 1.1.2028-31.12.2028.

Hämeenlinnan hallinto-oikeus on pyytänyt Forssan kaupungin jätelautakuntaa lausumaan päätöksestä annettuihin valituksiin 13.12.24 ja 20.12.2024 mennessä. Päätöksestä ovat valittaneet Etelä-Satakunnan ympäristölautakunta, Viialan kiinteistöhuolto Oy sekä Tmi Nurmisen viemärinavaus, Kuljetus Pasi Koskinen Oy ja Koneurakointi Juha Alho yhteisellä valituksella. Hämeenlinnan hallinto-oikeuden lausuntopyynnöt liitteenä.

Viialan kiinteistöhuolto Oy:n sekä Tmi Nurmisen viemärinavauksen, Kuljetus Pasi Koskinen Oy:n ja Koneurakointi Juha Alhon jättämät valitukset ovat saman sisältöiset. Tehty päätös vaaditaan kumottavaksi kuntalain, jätelain, perustuslain ja hallintolain vastaisena.

Etelä-Satakunnan ympäristölautakunnan valituksen perusteluna esitetään, että Forssan kaupungin jätelautakunnan päätöksen perustelut olivat ohkaisia ja tarkoitushakuisia ja että nykyinen järjestelmä toimii hyvin.

Lausunnoissa vastataan muun muassa tulkintaan EU:n jätedirektiivistä, väittämiin jätelain 37 §:n ehtojen täyttymisestä, jätteenkuljetusten kilpailuttamisesta ja hallinnon oikeusperiaatteiden toteutumiseen asian valmistelussa. Lausunnot ovat liitteenä.

Jätevesilietteiden kuljetusjärjestelmäselvitys on liitteenä sekä jätehuoltomääräykset oheismateriaalina.

Esittelijä Jätehuoltopäällikkö Salla Alapirtti

Ptk tark.

Päätösehdotus	Jätelautakunta hyväksyy liitteenä olevat lausunnot annettavaksi Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle.
Käsittely	Jätehuoltosuunnittelija Katja Pouta selosti asiaa kokouksessa.
Päätös	Jätelautakunta hyväksyi ehdotuksen. Pöytäkirja tarkastettiin tämän asian osalta kokouksessa heti asian käsittelyn jälkeen.